

PASS

Testetikk - fordi et testresultat har store konsekvenser for testpersonen

www.pedverket.no post@pedverket.no

© Pedverket Kompetanse gs 10/2020

1

PASS

Hvorfor testetikk? Hva er viktig?

- Standardiserte tester må gjennomføres i samsvar med manualen
- Tolkning av testresultatet må best mulig være i samsvar med tilgjengelig informasjon og dokumentasjon
- Hyppigste feil:
 - Slurv datainnsamling og i notering ved opptak
 - Regnefeil, feil omgjøring
 - Feil forståelse av resultatet. (For bastant, eller egne vurderinger som ikke har noe med testresultatet å gjøre)
- Å følge testetiske regler skal redusere disse feilene.

2

PASS

Å gjøre målemetoden reliabel

(eller: Begrunnelse for sertifiseringsordning og vekt på skåring og tolkning)

Målefeil kan reduseres:

- (1) Writing items clearly,
- (2) Making test instructions easily understood,
- (3) NB Adhering closely to the prescribed conditions for administering an instrument,
- (4) Making subjective scoring rules as explicit as possible
- (5) Training raters to do their jobs.

Rules for scoring better individual intelligence tests are so explicit and clinicians usually so well trained that relatively little measurement error is present, even though clinicians can be a source of measurement error

Nunnally & Bernstein 1994, Psychological Testing

© Pedverket Kompetanse gs 2024

3

PASS

I testsituasjonen

- Etabler kontakt med barnet ved å ønske velkommen og informere på en positiv måte.
 - Prøv å redusere angst.
 - Sikre at potensielle kilder til avledning (f.eks alarmer på klokker, mobiltelefoner) er fjernet.
 - Følg prosedyrer og instruksjoner spesifisert i testmanualen, men foreta rimelige justeringer for personer med funksjonshemninger.
 - Les instruksjoner på en klar og rolig måte.
 - Gi nok tid for eksempler og øvingsoppgaver til å fullføres.
- Observer og noter avvik fra testprosedyrer på noteringsheftes framside eller på egen notatside.
- Ta tiden og noter responstider nøyaktig, og med en gang i noteringsheftet.
- Sikre at alt utstyr kontrolleres på slutten av hver testøkt.
- Gi nødvendig assistanse til barn som viser tegn til større ubehag eller angst enn forventet.

4

PASS

Målsetting

- Å være en profesjonell testbruker innebærer
 - Uttalt mål for testingen: hensikten med testingen er.....
 - Testleder har god kunnskap om testen, og både testens og egne begrensninger.
 - Ryddig, ærlig og åpen.
- Åpenhet kan for eksempel bety:

De involverte (foreldre, barnet, testeren) må kjenne til

 - Bakgrunnen for testingen.
 - Formålet med testingen
- Du skal alltid kunne grunngi bruk av tester.

5

PASS

Test og kartlegging må baseres på profesjonell kunnskap

- 1 Generell kunnskap:
 - Relevante teorier om evner og evnemodeller (intelligens, læreforutsetninger).
 - Grunnleggende psykometriske prinsipper og prosedyrer, og tekniske krav til tester (f.eks. reliabilitet, validitet, standardisering, avvik).
 - Relevant forskning og dokumentasjon for tester du velger å bruke

6

Test og kartlegging må baseres på profesjonell kunnskap

Spesiell kunnskap om testen du bruker:

- Skåring og skåringsverktøy, inklusiv bruk av dataverktøy.
- Begrepene som danner grunnlaget for test-skårene, der dette er viktig for at valide konklusjoner kan trekkes ut av test-resultatene. (testspesifikk teori, som PASS-teorien for CAS2)
- Testens begrensninger (ikke bruk en evnetest til å avgjøre om personen har en fagvanske eller språkvanske)

7

Reliabilitet – grad av målefeil

Tre kriterier gitt av Anastasi og Urbina (1977):

- Innholdsutvalg – sammenheng mellom deltester viser grad av homogenitet mellom deltester.
- Tidsutvalg viser sammenheng mellom ulike testopptak for samme person
- Konsistent skåring for ulike skårere

8

PASS

CAS2

Reliabilitet, oppsummer

Resultatet viser konsistent høy reliabilitet på tvers av typar reliabilitet som tilfredstiller dei mest krevande standardane (Nunally & Bernstein, 1994; Reynolds et al, 2009; Salvia et al, 2010)

Tabell 4.8 Oppsummering av reliabilitet relatert til tre typer av reliabilitetskoeffisienter

CAS2 verdier	Typer av reliabilitetskoeffisienter		
	Alfakoeffisient	Test-retest	Skårer
Deltester			
Kodeplanlegging	.88	.86	.99
Koblingsplanlegging	.80	.87	.99
Tallmatch-planlegging	.82	.75	.99
Matriser	.88	.75	.99
Verbal-spatiale relasjoner	.91	.84	.99
Figurminne	.85	.86	.99
Ekspresiv oppmerksomhet	.82	.86	.99
Tallidentifikasjon	.80	.79	.99
Reseptiv oppmerksomhet	.83	.80	.99
Ordserier	.83	.82	.99
Setningsgjentakelse	.83	.83	.99
Setnings spørsmål	.85	.78	.99
Visuelt minne for tall	.86	.86	.99
Kjernebatteriet			
Planlegging	.90	.89	.99
Simultan	.93	.87	.99
Oppmerksomhet	.86	.87	.99
Suksessiv	.89	.85	.99
Totalskåre	.95	.93	.99
Fullstendig testbatteri			
Planlegging	.92	.88	.99
Simultan	.94	.91	.99
Oppmerksomhet	.90	.90	.99
Suksessiv	.92	.92	.97
Totalskåre	.97	.94	.99
Supplerende indekser			
Eksekutivfunksjon uten arbeidsminne	.86	.89	.99
Eksekutivfunksjon med arbeidsminne	.91	.89	.99
Arbeidsminne	.92	.86	.99
Verbalt innhold	.91	.87	.98
Nonverbalt innhold	.92	.91	.98
Feilkilder*	Innholdsutvalg, heterogent innhold	Tidsutvalg	Forskjeller for skårere

*Disse kildene er fra *Psychological testing* (7th ed.), ved A. Anastasi and S. Urbina, 1997, Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

9

PASS

hogrefe

Validitet : Innholdsvaliditet

Innholdsvaliditet omfatter "en systematisk undersøkelse av testens innhold for å avgjøre om det dekker et representativt utvalg av det adferdsområdet som skal kartlegges" (Anastasi & Urbina, 1997, s. 115). Denne type validitet må bygges inn i testen på det tidspunkt deltester og oppgaver blir utviklet. Det var dette vi gjorde da CAS og CAS2 ble utviklet; vi bygget testen i samsvar med begrepene som er beskrevet i PASS-teorien.

"..grounded in neurocognitive theory, with the goal that the test content should be as free of acquired knowledge as possible to be accessible for diverse populations..."

Naglieri & Das i Tolkings og teknisk manual

10

PASS

Validitet: kriterievaliditet

...the effectiveness of a test in predicting an individual's performance in specified activities"

- Sammenlignet med andre evnetester
- Sammenlignet med/ med relevans for tester av faglige ferdigheter og kunnskap

11

PASS

Validitet: Begrepsvaliditet

Begrepsvaliditet gjelder i hvilken grad underliggende sætrekk kan identifiseres, og i hvilken grad disse sætrekkene reflekterer forutsetningene testen er basert på.

Negativt om testen er sensitiv for sætrekk som knyttes til

- Kjønn
- Etnisitet
- Sosio-økonomisk status

Positivt om testen er sensitiv for sætrekk som kan knyttes til

- Språkvansker
- Spesifikke lærevansker/ fagvansker
- Oppmerksomhetsvansker/ ADHD/ Autismespekter/ Evnerike barn/ Emosjonelle vansker/ Angst

12

PASS

Begrepsvaliditet: måler vi PASS, eller måler vi kjønn, rase, etnisitet, eller andre spesifikke særtrekk?

Table 1.6 Standard Score Mean Differences by Race on Traditional and Nontraditional Intelligence Tests

Test	Difference
Traditional IQ Tests	
SB-IV (matched samples)	12.6
WISC-IV (normative sample)	11.5
WJ-III (normative sample)	10.9
WISC-IV (matched samples)	10.0
Nontraditional Tests	
K-ABC (normative sample)	7.0
K-ABC (matched samples)	6.1
KABC-II (matched samples)	5.0
CAS2 (normative sample)	6.3
CAS (demographic controls of normative sample)	4.8
CAS2 (demographic controls of normative sample)	4.3

Note: The data for these results are reported for the Stanford-Binet IV from Wasserman (2000); Woodcock-Johnson III from Edwards and Oakland (2006); Kaufman Assessment Battery for Children from Naglieri (1986); Kaufman Assessment Battery for Children II from Lichtenberger, Sorelo-Dynega, and Kaufman (2009); CAS from Naglieri, Rojahn, Matto, and Aquilino (2005); CAS2 from Naglieri, Das, and Goldstein (2014a); and Wechsler Intelligence Scale for Children IV (WISC-IV) from O'Donnell (2009).

13

PASS

Viktige stikkord for

Øve og evaluere egen testferdighet

- Ha god opptreden og praksis.
- Tidtakerferdighet
- Leseferdighet
- Avviksferdighet
- Kunnskap om den sosiale, kulturelle og politiske kontekst som testen blir brukt i.
- Hvordan gi gode tilbakemeldinger

14

Ta ansvar for egen bruk av tester

- Sørg for å ha kvalifikasjoner for tester du bruker
- Ta ansvaret for valget av testene som brukes, og for tilrådinger som blir gitt.
- Sikre at hensikten med kontrakten mellom testtakeren og testereren er klar og forstått før samtykke blir gitt.
- Vær oppmerksom på mulige utilsiktede konsekvenser av testbruk.
- Unngå å gjøre skade på eller forårsake ubehag for de involverte i kartleggingsprosessen.

15

Sikre at testmaterialer oppbevares sikkert

- Beskytt testens integritet
 - Sørg for sikker oppbevaring av testmaterialer.
 - Vis respekt for kopirettigheter.
 - La aldri individer øve på selve testmaterialet
 - Følg testmanualer for administrasjon, skåring og tolkning.
 - Kun tester som er laget for dynamisk bruk skal brukes dynamisk.
 - Sikre at test-formater og svarhefter ikke beskrives offentlig på en slik måte at deres nytteverdi forringes.
 - Informer åpent om testen i en tilbakemeldingssituasjon

16

Behandle testresultat konfidensielt

- Definer hvem som skal få adgang til resultatene før testing.
- Drøft konfidensialitet sammen med den som testes (eller pårørende).
- Få tak i relevant samtykke før resultatene gis videre til andre.
- Beskytte arkiverte data slik at bare de som har rett til å ha adgang, kan få tak i det.
- Testresultat skal bare brukes til det formålet de er tatt opp til. (Det er derfor ofte lurt å spørre om en kan benytte resultatet i anonymisert form til FOU tiltak om det blir aktuelt).
- Sørg for å fjerne navn og andre personlige identifiseringstegn fra databaser over resultater som arkiveres eller videreformidles for forskningsbruk, utvikling av normer eller andre statistiske formål.

17

Før du tester, gjør nødvendige praktiske forberedelser

- Forbered deg i tråd med det som er spesifisert i testmanualen.
- Testlokalet skal ha et fysiske miljø som er trygt, stille, fritt for avledninger og er passende til formålet.
- Tilstrekkelig materiale skal være tilgjengelige og kontrollert for å forsikre deg om at ingen tegn fra forrige testtaker står igjen i hefter eller på svarark.
- Ta nødvendige hensyn når testingen gjelder personer med funksjonshemninger.
- Prøv å forutse mulige problemer og møt dem med nøye forberedelse av materialer og instruksjoner.

18

PASS

Skåring og analyse av resultatet

- Følg standardiserte skåringsprosedyrer nøyaktig. Se tretrinns skåringsprosedyre i Tolkings- og teknisk manual
- Regn alltid ut råskåre og bruk tabeller for å konvertere til skalaskårer, og noter i noteringsheftet.
- Skåre gjerne manuelt først, og så dataskåre. Følg skåringsåprosedyrene.
- Trekk ikke konklusjoner på grunnlag av skårer med normer som ikke er relevante for personene som testes, eller som ikke er valide på grunn a signifikante avvik mellom test-leddene på nivået det gjelder.
- Legg merke til uvanlige eller usannsynlige skårer, og kontroller en gang til.
- Følg manualen for tolkning.
- Ikke trekk konklusjoner det ikke er dekning for i testresultatet

19

PASS

Tolkning

- Sørg for en god profesjonell forståelse av testens teoretiske grunnlag, tekniske dokumentasjon og veiledning for bruk og tolkning av skalaskårene.
- Sørg for å forstå skalaene som er brukt, karakteristika ved norm eller sammenlignbare grupper, og skårenes begrensninger.
- Tolk resultatene i lys av tilgjengelig informasjon om personen som blir testet. Tolkning handler om å forstå styrke og vanske som resultatet viser.
- Unngå å overgeneralisere testresultater til trekk eller menneskelige karakteristika som ikke måles av testen.
- Ta i betraktning, ved tolkning av skårene, hver skala sin reliabilitet, feilmåling og andre kvaliteter som kan ha påvirket resultatene en utilsiktet måte.

20

Etiske dilemmaer:

- Når vi må arbeide under press (vakanser i kollegiet eller for dårlig bemanning)
- Når kommunen vil overstyre eller krever lojalitet til egne føringer
- Når foreldre "bestiller" og vil overstyre
- Barnets stemme – hvordan få tak i den?

© Pedverket Kompetanse gs 10/2020

21